

18. febrúar 2026

Tilv.: 2602092

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Lindargötu Arnarhvoli
101 Reykjavík

Efni: Umsögn um mál nr. 35/2026 - Áform um breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða (fjárfestingarheimildir lífeyrissjóða)

Seðlabanki Íslands vísar til áforma um lagasetningu vegna frumvarps til laga um breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem birt voru í Samráðsgátt stjórnvalda 9. febrúar sl.

Í áformaskjalinu eru lagðar til breytingar á lagaákvæðum sem gilda um þær magnbundnu takmarkanir sem lífeyrissjóðum er gert að fylgja við fjárfestingar. Þá kemur fram í skjalinu að áformað sé að leggja til breytingar á ákvæðum laganna er varða innri endurskoðun, verkefni tryggingarstærðfræðinga, umgjörð útvistunar og verðmat eigna.

Seðlabankinn hefur haft aðkomu að undirbúningi lagasetningar, líkt og getið er um í samráðskafla áformaskjalsins, og styður fyrirhugaðar breytingar. Seðlabankinn telur þó að í ljósi þess hversu umfangsmiklar tilslakanir eru lagðar til varðandi fjárfestingarheimildir lífeyrissjóða sé rétt að ganga lengra varðandi mótvægisáðgerðir en fram kemur í áformaskjalinu.

Við undirbúning lagasetningar hefur Seðlabankinn lagt til frekari tillögur að mótvægisáðgerðum en fram koma í áformaskjali ráðuneytisins, sem byggja á umfjöllun í sérriiti Seðlabankans frá 2024 og eru í samræmi við tillögur í skýrslu Alþjóðagjaldeyrissjóðsins frá 2023. Tillögurnar fela *meðal annars* í sér að stjórn og framkvæmdastjóra verði gert að uppfylla samskonar kröfur um hæfi og hæfni og gilda almennt á fjármálamarkaði og að slíkar kröfur nái einnig til lykilstarfsmanna. Jafnframt að stjórn og framkvæmdastjóri skuli búa sameiginlega yfir fullnægjandi þekkingu, hæfni og reynslu til að skilja þá starfsemi sem lífeyrissjóður stundar, þ.m.t. helstu áhættuþætti. Þá hefur Seðlabankinn lagt til að settar verði takmarkanir á önnur störf stjórnarmanna og framkvæmdastjóra ásamt því að lögin hafi að geyma lagaákvæði um þátttöku stjórnarmanna í meðferð einstakra mála og afturköllun á umboði þeirra. Enn fremur hefur Seðlabankinn lagt til að lögfest verði ákvæði um að stjórn beri ábyrgð á stjórnarháttum og innra skipulagi lífeyrissjóðs. Þessu er ætlað að draga úr hættu á hagsmunaárekstrum og stuðla að því að bæði stjórn og framkvæmdastjóri hafi svigrúm til að rækja hlutverk sitt á fullnægjandi hátt. Að endingu hefur Seðlabankinn lagt til að innan stjórnkerfis lífeyrissjóðs skuli starfa aðili sem ber ábyrgð á að greina hlítingaráhættu og tryggja að öðru leyti að starfsemi lífeyrissjóðs sé í samræmi við lög, reglur og góða viðskiptahætti. Framangreint starfssvið gegnir mikilvægu hlutverki í eftirlitskerfi lífeyrissjóða og því er viðeigandi að lögin endurspegli það.

Ef áform um rýmkun fjárfestingarheimilda ná fram að ganga mun enn frekar reyna á virkni eftirlitskerfa lífeyrissjóða. Í því samhengi er áréttað að stjórn lífeyrissjóðs ber endanlega ábyrgð á starfseminni og mótun eftirlitskerfis með áhættu hans. Með áformuðum breytingum á fjárfestingarheimildum verður skynsemissreglan ráðandi í því hvernig eignasamsetningu er háttað og stjórnnum lífeyrissjóða í ríkara mæli falið að ákveða eignasamsetningu með hliðsjón af hagsmunum sjóðsfélaga, aldursamsetningu þeirra og öðrum tryggingafræðilegum þáttum sem áhrif hafa á skuldbindingar. Að mati Seðlabankans er því mikilvægt að stíga stærri skref í því að efla kröfur til stjórnarhátta og innra eftirlits lífeyrissjóða samhliða auknu svigrúmi til fjárfestinga, þannig að ákvarðanir byggji á traustu stjórnskipulagi.

Umhverfi lífeyrissjóða í dag kallar á fjölbreyttari og heildstæðari þekkingu innan raða stjórnar en áður. Stjórn lífeyrissjóðs þarf sem heild að búa yfir fullnægjandi þekkingu á starfsemi sjóðsins og þeim áhættuþáttum sem henni fylgja, þar á meðal nýjum og vaxandi áhættuþáttum á borð við netógnir, landfræðipólítíska áhættu og loftslagsáhættu, þannig að hún geti rækt eftirlitshlutverk sitt á fullnægjandi hátt. Með því að leggja áherslu á sameiginlega þekkingu og hæfni stjórnar er ekki gert ráð fyrir að hver og einn stjórnarmaður búi yfir víðtækri sérfræðiþekkingu á öllum sviðum, heldur að stjórnin sem heild hafi þá faglegu breidd sem nauðsynleg er.

Tillögum Seðlabankans til mótvægis við breytingar á fjárfestingarheimildum lífeyrissjóða er á engan hátt ætlað að hafa áhrif á það ferli sem viðhaft er, m.a. af aðilum vinnumarkaðarins, við skipan og síðari breytingar á stjórn og framkvæmdastjóra. Tillögurnar eru samkynja þeim reglum sem gilda á fjármálamarkaði, váttryggingamarkaði og um starfsemi og eftirlit með stofnunum sem sjá um starfstengdan lífeyri, sbr. tilskipun (ESB) 2016/2341 (IORP II tilskipunin) sem innleidd var hér á landi með lögum nr. 74/2025 um starfstengda eftirlaunasjóði.

Seðlabankinn er fylgjandi áformum um lagasetningu en telur brýnt að ráðuneytið stígi stærri skref í mótvægisáðgerðum með afmörkuðum lagabreytingum sem eru til þess fallnar að efla stjórnarhætti og innra eftirlit lífeyrissjóða. Í því samhengi leggur Seðlabankinn megin áherslu á lagabreytingartillögur sem varða ábyrgð og mat stjórnar á stjórnarháttum, innra skipulagi og stýringu hagsmunaárekstra. Einnig víðtækari lagastoð fyrir reglur Seðlabankans um hæfissskilyrði, þ.m.t. um lykilstarfsmenn, og framkvæmd hæfismats stjórnarmanna og framkvæmdastjóra. Þá telur Seðlabankinn það mikilvægt að við lögin bætist ákvæði um að stjórn og framkvæmdastjóri búi sameiginlega yfir fullnægjandi þekkingu, hæfni og reynslu til að skilja starfsemi lífeyrissjóðs, þ.m.t. helstu áhættuþætti.

Að mati Seðlabankans fela framangreindar tillögur til breytinga í sér eðlilegar og hófsamar mótvægisáðgerðir sem miða að því að efla stjórnarhætti og innra eftirlit samhliða auknu svigrúmi lífeyrissjóða til fjárfestinga og stuðla þannig að traustum og ábyrgum rekstri með hagsmuni sjóðfélaga að leiðarljósi.

Virðingarfyllst,
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Gísli Óttarsson
framkvæmdastjóri
varúðareftirlit

Björk Sigurgísladóttir
varaseðlabankastjóri
fjármálaeftirlit

Fullgild rafræn undirskrift

Björk Sigurgísladóttir

18.02.2026 16:34

Fullgild rafræn undirskrift

Gísli Sigurbjörn Óttarsson

18.02.2026 16:41